

Αρχεδική Δαρδιάση

οι ΜΕΓΑΛΟΙ
μικροί

οι
ΚΑΛΗΤΕΧΝΕΣ

εικονογράφηση
Σοφία Παπαδοπούλου

ΜΕΤΑΙΧΜΙΘ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΥΛΙΚΟ

Στη σειρά «Οι ΜΕΓΑΛΟΙ... μικροί» θα συναντήσουμε ιστορίες εμπνευσμένες από την παιδική ηλικία σημαντικών Ελλήνων κι Ελληνίδων. Ιστορίες για εκείνους τους Μεγάλους που, ως μικροί, αντιμετώπισαν κάποια μικρή ή μεγαλύτερη δυσκολία η οποία πιθανότατα έπαιξε τον δικό της ρόλο στη διαμόρφωση της προσωπικότητάς τους ή και στην πορεία της ζωής τους. (Επειδή ακόμα κι όταν είσαι μικρός μπορείς να αγωνίζεσαι, να μην το βάζεις κάτω και να προχωράς – αφού τα όποια εμπόδια είναι για να τα προσπερνάμε!) Ιστορίες για να μας εμπνέουν και να εμπνέουμε.

Στις διηγήσεις του βιβλίου «Οι Καλλιτέχνες» συναντάμε εμβληματικές μορφές από τον χώρο των τεχνών (εικαστικά, χορός, θέατρο, κινηματογράφος, φωτογραφία): τους μικρούς Γιαννούλη Χαλεπά, Κάρολο Κουν, Γιάννη Τσαρούχη, Βάσω Κατράκη, Ζουζού Νικολούδη, Κώστα Μπαλάφα, Θόδωρο Αγγελόπουλο, και καλούμαστε να τους γνωρίσουμε, να τους «καταλάβουμε» μέσα από κάποια περιπέτεια που είχαν ως παιδιά.

ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ:

A: Τι γνωρίζεις για τις καλές τέχνες; Ξέρεις ποιες είναι;

Έχεις επισκεφτεί πινακοθήκες, μουσεία; Έχεις παρακολουθήσει θεατρικές παραστάσεις, κινηματογραφικές ταινίες;

B: Ποια είναι η σχέση σου με τις τέχνες; Αφιερώνεις μέρος από τον ελεύθερο χρόνο σου σε κάποια τέχνη; Π.χ. χορεύεις, ζωγραφίζεις, συμμετέχεις σε θεατρική ομάδα, βιντεοσκοπείς σύντομες «ταινίες» ή φωτογραφίζεις με το κινητό σου; Ποια είναι τα συναισθήματά σου όταν ασχολείσαι με κάποια τέχνη; Περίγραψε τα...

Η περιγραφή σου αυτή δεν είναι ανάγκη να είναι λεκτική (σαν να γράφεις εργασία για

το σχολείο). Θα μπορούσες, αν θες, να τα χορέψεις, να τα τραγουδήσεις, να τα ζωγραφίσεις, να φτιάξεις κάποιο κολάζ με φωτογραφίες, ή κάποια μικρά γλυπτά με πλαστελίνη, πηλό, γύψο, να παίξεις κάποια θεατρική σκηνή, ή μια μικρή ταινία. Στην όποια λοιπόν καλλιτεχνική σου παρουσίαση να εκφράζεις τα όσα εσύ αισθάνεσαι όταν ασχολείσαι με την τέχνη που έχεις επιλέξει.

Γ: Πώς νομίζεις ότι σε έχει βοηθήσει η ενασχόλησή σου με τις τέχνες; Βασίσου σε δικές σου εμπειρίες. Ανακάλεσε στιγμές που ήρθες σε επαφή με τις τέχνες (π.χ. σε επίσκεψη σε μουσείο ή όταν ζωγράφιζες, χόρευες...).

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ:

Σχετικά με τους ήρωες των ιστοριών του βιβλίου

- Ποια συναισθήματα και σκέψεις σου προκάλεσε η ανάγνωση των ιστοριών; Πόσο διαφορετικοί ήταν οι πρωταγωνιστές των ιστοριών που διάβασες από σένα ή από τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριάς σου; Διακρίνεις ομοιότητες και διαφορές; Κατάγραψε τις.
- Τα διηγήματα του βιβλίου βασίζονται ή εμπνέονται από πραγματικά περιστατικά της ζωής των μεγάλων αυτών προσωπικοτήτων. Ποια από αυτά τα περιστατικά πιστεύεις ότι μπορεί να είναι πραγματικά; Μπορείς να τα εξακριβώσεις συγκρίνοντάς τα με τα βιογραφικά στοιχεία που θα βρεις σχετικά με τον καθένα και την καθημιά τους.
- Πόσο πιο δύσκολη ή πιο εύκολη πιστεύεις ότι ήταν η ζωή των παιδιών εκείνης της εποχής σε σχέση με τη ζωή των παιδιών σήμερα; Μήπως υπάρχουν και σήμερα παιδιά που βιώνουν ανάλογη παιδική ηλικία; Πόσο πιστεύεις ότι έχει αλλάξει η ζωή των παιδιών σήμερα στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες; Πόσο το κοινωνικό, οικονομικό, εκπαιδευτικό-πολιτιστικό περιβάλλον στο οποίο μεγαλώνουν τα παιδιά μπορεί να επηρεάσει και τη μετέπειτα εξέλιξή τους;
- Παρά τις διαφορές της σημερινής κοινωνίας, πιστεύεις ότι έχεις κοινές εμπειρίες με τα παιδιά των ιστοριών που διάβασες;
- Μπορείς ν' αναγνωρίσεις κάποια στοιχεία του χαρακτήρα (θετικά και αρνητικά) των ηρώων των ιστοριών στον εαυτό σου ή σε φίλους / συμμαθητές σου;
- Μπορείς να φανταστείς τον εαυτό σου ή κάποιον από τους φίλους/συμμαθητές σου ως μεγάλο, βασιζόμενος στον χαρακτήρα τους και σε όσα γνωρίζεις για τις ικανότητες, τα όνειρα και τις επιθυμίες τους;

Σχετικά με τις τέχνες

- Πού και πώς νομίζεις ότι βοηθούσε η ενασχόληση με τις τέχνες τους μικρούς ήρωες των ιστοριών του βιβλίου; Πού και πώς μπορούν να βοηθήσουν εσένα και γενικότερα τα παιδιά όπως και τους μεγάλους (ανεξάρτητα από το αν ασκούν καλλιτεχνικό επάγγελμα ή όχι);
- Πιστεύεις ότι η κλίση μας σε κάτι –καλλιτεχνικό ή μη– ενυπάρχει ήδη στην παιδική μας ηλικία ή μπορεί να εμφανιστεί κι αργότερα; Είναι εύκολο ν’ αναγνωρίσουμε την κλίση μας;
- Ποιες από τις τέχνες με τις οποίες ασχολήθηκαν μεγαλώνοντας οι μικροί πρωταγωνιστές των ιστοριών που διάβασες γνωρίζεις και ποιες όχι; Αν θέλεις, μπορείς να παρουσιάσεις κάποια τέχνη που γνώριζες και κάποια από αυτές που δεν γνώριζες.
- Είναι μια καλή ευκαιρία να κάνεις κι εσύ μια έρευνα στο διαδίκτυο, σε βιβλιοθήκες και να δεις φωτογραφίες ή οπτικοακουστικό υλικό με έργα των προσώπων του συγκεκριμένου βιβλίου. Θα μπορούσες να διαλέξεις κάποια από αυτά και να τα παρουσιάσεις στην τάξη σου ή σε φίλους ή και στην οικογένειά σου. Μην ξεχάσεις ν’ αναφερθείς στους λόγους που σε έκαναν να τα επιλέξεις, στα συναισθήματα και τις σκέψεις που σου προκάλεσαν.
- Υπάρχουν τέχνες που τα έργα μένουν διαχρονικά (όπως για παράδειγμα οι εικαστικές τέχνες) και άλλες τέχνες που συνδέονται με την ταυτόχρονη συνύπαρξη κοινού και καλλιτεχνικού έργου (όπως για παράδειγμα το θέατρο και ο χορός). Μπορείς να σκεφτείς και να συζητήσεις πάνω σε αυτό το χαρακτηριστικό τους;

Δημιουργώντας

Τι θα έλεγες να εμπνευστείς κι εσύ είτε από τα συγκεκριμένα πρόσωπα του βιβλίου, είτε από άλλους καλλιτέχνες που τυχόν γνωρίζεις και θαυμάζεις, και αφού συλλέξεις στοιχεία για τη ζωή τους:

A Να γράψεις μια ιστορία γι’ αυτόν/ήν – είτε ως παιδί, είτε ως μεγάλο/μεγάλη.

B Να δημιουργήσεις μια καλλιτεχνική παρουσίασή τους: θα μπορούσε να είναι ζωγραφιά, κολάζ, γλυπτό, χορευτικό ή θεατρικό σκετσάκι, τραγούδι-μουσική, ταινιάκι.

Ιστορία-Τέχνη κι εκδρομές

Με αφορμή τις ιστορίες που διαβάσατε μπορείτε να κανονίσετε περιπάτους ή εκδρομές (ανάλογα με το που μένετε) και να επισκεφθείτε:

- Την Εθνική Πινακοθήκη και Εθνική Γλυπτοθήκη
- Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο
- Το Α΄ Νεκροταφείο Αθηνών (όπου μεταξύ άλλων ταφικών γλυπτών-μνημείων μπορείς να δεις τόσο το άγαλμα της περίφημης «Κοιμωμένης» του Γ. Χαλεπά καθώς και τον ανάγλυφο «Άγγελο» που βρίσκεται στον δικό του τάφο)
- Το Μουσείο Γιάννη Τσαρούχη
- Το Μουσείο Βάσως Κατράκη στο Αιτωλικό
- Το Μουσείο Γιαννούλη Χαλεπά στην Τήνο
- Να παρακολουθήσετε κάποια παράσταση κατάλληλη για την ηλικία σας στο «Εθνικό Θέατρο», στο «Θέατρο Τέχνης-Κάρολος Κουν» και σε άλλα θέατρα.
- Να παρακολουθήσετε κάποια παράσταση κλασικού ή σύγχρονου χορού είτε από την Κρατική Σχολή Ορχηστρικής Τέχνης είτε από κάποια χορευτική ομάδα κ.λπ.

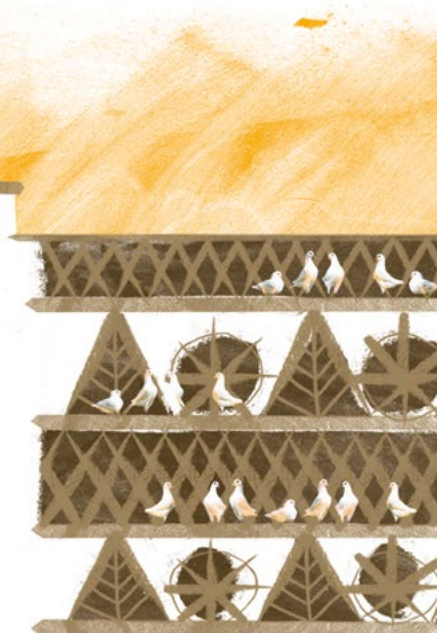
οι ΜΕΓΑΛΟΙ...
μικροί

οι
καλλιτέχνες

Το πετρωμένο μου - Ο Γιαννούλης

- Πώς πιστεύεις ότι μπορεί να επηρέασε τον χαρακτήρα και τον συναισθηματικό κόσμο του Γιαννούλη η αρνητική στάση των γονιών του απέναντι στην τέχνη που είχε αποφασίσει ν' ακολουθήσει; Πού φαίνεται αυτό στο κείμενο;
- Πόσο πιστεύεις ότι μπορεί και πρέπει να μας επηρεάζει η γνώμη των κοντινών μας προσώπων σε θέματα που αφορούν τις προσωπικές μας επιλογές και τη ζωή μας;
- Γιατί νομίζεις ότι ο Γιαννούλης αντέδρασε έτσι στη στάση της φίλης του Μαριγώς; Νομίζεις ότι αυτή η αντίδρασή του προέκυψε μόνο από το συγκεκριμένο περιστατικό ή δείχνει κάτι βαθύτερο;
- Η ευαισθησία είναι χαρακτηριστικό πολλών καλλιτεχνών – και όχι μόνο. Συχνά οι άνθρωποι τη θεωρούν, λανθασμένα, μειονέκτημα. Πιστεύεις πως ο Γιαννούλης ήταν πολύ ευαίσθητο παιδί, κι αν ναι, πού φαίνεται και πώς εκφράστηκε; Πώς νομίζεις ότι συνδυάζεται η ευαισθησία με την καλλιτεχνική φύση;
- Ο Γιαννούλης λέει ότι εκείνος γνωρίζει ποιο είναι το πετρωμένο του. Πόσο πιστεύεις ότι ο καθένας μόνος του ορίζει το πετρωμένο του; Σκέψου την απάντησή σου σε συνδυασμό και με το βιογραφικό του Χαλεπά.

οι ΜΕΓΑΛΟΙ...
μικροί

οι
καλλιτέχνες

NATIONAL THEATRE
OF GREECE
Starring
KATINA
PAXINOI ALEXIS
MINOTIS

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ 40

Μια βαθιά υπόκλιση - Η Κατίνα

- Πού πιστεύεις ότι βοήθησε την Κατίνα το γεγονός ότι γεννήθηκε και μεγάλωσε σε πλούσιο σπίτι – πιστεύεις ότι κάποια πράγματα θα ήταν αλλιώς αν δεν είχε οικονομική άνεση;
- Πώς από την άλλη πλευρά την επηρέασε το γεγονός ότι μεγάλωνε χωρίς πατέρα και με τόσα πολλά αδέρφια; Πιστεύεις ότι όλα αυτά επέδρασαν στον χαρακτήρα και την προσωπικότητά της; Αναλογίσου πώς το οικογενειακό μας περιβάλλον και οι σχέσεις, καθώς και τυχόν απώλειες, μπορεί να επιδρούν στον χαρακτήρα μας ή/και τη συμπεριφορά μας.
- Τόσο στην ιστορία του Γιαννούλη όσο και της Κατίνας εμφανίζεται το στοιχείο της Μοίρας, του γραμμένου, του πεπρωμένου. Η Κατίνα θυμάται το περιστατικό με την τσιγγάνα που της διάβασε τη μοίρα στο χέρι (περιστατικό που σύμφωνα με τις διηγήσεις του εγγονού της συνέβη στ' αλήθεια). Η επιθυμία των ανθρώπων να μαθαίνουν τι τους επιφυλάσσει το μέλλον είναι κοινή σε ανθρώπους και πολιτισμούς από την αρχαιότητα. Τι γνωρίζεις γι' αυτό; (π.χ. μαντεία στην αρχαιότητα, ανάλογα έθιμα της νεοελληνικής παράδοσης που σχετίζονταν με τις Μοίρες). Γιατί πιστεύεις ότι οι άνθρωποι έχουν αυτή την ανάγκη; Οι αρχαίοι Έλληνες, που συχνά κατέφευγαν στα μαντεία, έλεγαν «συν Αθηνά και χείρα κίνει» (δηλαδή μην περιμένεις μόνο την Αθηνά (τη βοήθεια του θεού), κάνε κι εσύ κάτι). Τι πιστεύεις γι' αυτό; Μπορούμε τελικά, να επηρεάσουμε τη μοίρα μας; Βρες παράδειγμα και στην ιστορία της Κατίνας.

οι ΜΕΓΑΛΟΙ...
μικροί

οι
καλλιτέχνες

ΟΡΝΙΘΕΣ
του Αριόδοξου

Και μουτζουρώνει – Ο Κάρολος

- Ο Κάρολος ήταν πολύ μοναχικό παιδί. Τι πιστεύεις για τη μοναξιά και τη μοναχικότητα; Είναι δύο διαφορετικά πράγματα; Πόσο επηρεάζεται από τον χαρακτήρα μας και πόσο από το περιβάλλον μας; Πόσο και πού μας βοηθάει ή μας δυσκολεύει;
- Τι σχέση μπορεί να έχουν η μοναξιά και η μοναχικότητα με τη δημιουργία και την τέχνη;
- Μπορεί η μοναξιά να μας βοηθήσει να γίνουμε περισσότερο δημιουργικοί;
- Πόσο μπορεί η φαντασία να αναπληρώσει τυχόν κενά που μας δημιουργεί το βίωμα της μοναξιάς;
- Ποιο θεωρείς ότι είναι το βασικό χαρακτηριστικό του Κάρολου που τον έκανε να μουτζουρώνει ό,τι δεν ήταν τέλειο, ό,τι δεν τον ικανοποιούσε;
- Πόσο τα αρνητικά που βιώνουμε σε μια δύσκολη συναισθηματικά καθημερινότητα μπορούν τελικά να μας δυναμώσουν ως χαρακτήρες;

Cēpheus et Cassiope Andromedam filiam habent. irātus ad oram Aethiopiae urget beluam matruā, placet! Tum Cēpheus Andromedam ad scopulū pennātis advolat; puellam videt et stupef format Cassiope et incolae Aethiopiae valde gaudent.

Να είσαι ο εαυτός σου... – Ο Γιάννης

- Ο Γιάννης αναρωτιέται αν μπορεί να είναι και λίγο «καθυστερημένος» και λίγο ευφυΐα. Τι πιστεύεις; Υπάρχουν πολλές διαφορετικές νοημοσύνες; Μπορούμε να είμαστε πολύ καλοί σε κάτι και ταυτόχρονα να δυσκολευόμαστε πολύ σε κάτι άλλο; Δώσε παραδείγματα και από δικά σου βιώματα.
- Πιστεύεις ότι ο Γιάννης δεν αγαπούσε πραγματικά το σχολείο; Πιστεύεις ότι, αν τα μαθήματα γίνονταν με διαφορετικό τρόπο, θα μπορούσε ν' ανταποκριθεί (βρες παραδείγματα από το κείμενο);
- Εσύ τι πιστεύεις για τον τρόπο που γίνονται τα μαθήματα; Τι σου αρέσει και σε κάνει να μαθαίνεις πιο εύκολα και τι σε δυσκολεύει;
- Ο Γιάννης φαίνεται να βαριέται εύκολα. Εσύ βαριέσαι; Κι αν ναι, τι; Τι κάνεις όταν βαριέσαι; Μπορεί η βαρεμάρα να σε ωθήσει σε δημιουργικότητα; Υπάρχουν στιγμές που επειδή βαριόσουν κατέφυγες σε κάτι δημιουργικό ή ανακάλυψες κάτι για σένα ή κάτι που σου αρέσει να κάνεις;
- «Να είσαι ο εαυτός σου». Πόσο σημαντικό πιστεύεις ότι είναι αυτό και γιατί;

Cēpheus et Cassiope Andromedam filiam habent. irātus ad oram Aethiopiae urget beluam matruā, placet! Tum Cēpheus Andromedam ad scopulū pennātis advolat; puellam videt et stupef format Cassiope et incolae Aethiopiae valde gaudent.

Μάτι αλόγου - Η Βάσω

- Πιστεύεις ότι η Βάσω ήταν διαφορετική από τις αδερφές της (και πιθανότατα και από άλλα κορίτσια της εποχής της); Τι ήταν αυτό που την έκανε να διαφέρει;
- Λέει ότι δεν την ενδιαφέρει να είναι «καλό κορίτσι». Τι μπορεί να σήμαινε αυτό για εκείνη την εποχή; Τι πιστεύεις ότι έχει αλλάξει από τότε για τα κορίτσια; Θεωρείς ότι υπάρχουν πράγματα κατάλληλα για τα κορίτσια και άλλα για τα αγόρια ή τελικά εξαρτώνται από το περιβάλλον στο οποίο μεγαλώνουμε και τα ανάλογα πρότυπα καθώς και από τον χαρακτήρα και τις ικανότητές μας;
- Έχοντας διαβάσει και το βιογραφικό της Κατράκη, θα ξέρεις ότι χάραζε τα έργα της πάνω σε ψαμμίτη, υλικό αρκετά σκληρό, το οποίο ελάχιστοι έκαναν και της χάρισε διεθνή αναγνώριση. «Διάλεξα τη χαρακτηριστική» έλεγε «γιατί είναι δουλειά λιτή». Πώς πιστεύεις ότι μπορεί η τέχνη της, το υλικό που επέλεξε για την τέχνη της αλλά και η θεματολογία των έργων της να σχετίζονται με τον χαρακτήρα, τα βιώματά της αλλά και το φύλο της;
- Η Κατράκη ήταν πολιτικά και κοινωνικά ενεργή, κάτι που φαίνεται και στη θεματολογία του έργου της. Ποια πιστεύεις ότι μπορεί να είναι η σχέση των τεχνών γενικότερα με τις κοινωνικοπολιτικές συνθήκες μέσα στις οποίες μεγαλώνει και ζει ένας καλλιτέχνης; Πόσο μπορεί να επηρεάζονται ή και να τις επηρεάζουν τα έργα τέχνης; Ισχύει πάντα αυτό;
- Η μαλάρια θέριζε εκείνη την εποχή τους φτωχούς ψαράδες της λιμνοθάλασσας. Πώς μπορεί το φυσικό περιβάλλον και η κοινωνική κατάσταση να επηρεάσουν τις ζωές των ανθρώπων και ιδιαίτερα των παιδιών; Μπορείς να βρεις διαχρονικά παραδείγματα από αρρώστιες που επηρέασαν την ιστορία της ανθρωπότητας (π.χ. χολέρα στην αρχαία Αθήνα, στον Μεσαίωνα στην Ευρώπη κ.λπ.). Έχεις ανάλογα πρόσφατα παραδείγματα από τη δική μας καθημερινότητα;

οι ΜΕΓΑΛΟΙ...
μικροί

οι
καλλιτέχνες

ΣΧΟΛΗ ΚΟΥΛΑΣ ΠΡΑΤΣΙΚΑ

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ — ΡΥΘΜΙΚΗ — ΜΟΥΣΙΚΗ — ΧΟΡΟΣ

Σ' έναν γυάλινο πύργο – Η Ζουζού

- Οι γονείς της Ζουζούς ήταν ιδιαίτερα αυστηροί για πολλούς λόγους. Μπορείς να βρεις τους λόγους; Κάποιοι υπάρχουν σαφέστατα στο κείμενο και κάποιοι άλλοι αφορούν την κοινωνία εκείνης της εποχής. Πόσο διαφορετικοί πιστεύεις ότι ήταν σε σχέση με τη δική μας;
- Πόσο πολύ οι κοινωνικοί κανόνες επηρέαζαν ή κι επηρεάζουν την ανατροφή των παιδιών αλλά και τη θέση των ατόμων στην κοινωνία και ειδικά τις γυναίκες;
- Από πού πιστεύεις πως άντλησε δύναμη η Ζουζού για να ζητήσει αυτό που ζήτησε παρ' όλη την επιφυλακτική στάση των γονιών της; Πιστεύεις πως πρέπει ν' ακολουθούμε την κλίση μας; Πού μπορεί να μας βοηθήσει αυτό;
- «Πιστεύω ότι, αν όλοι οι άνθρωποι χόρευαν, ο κόσμος μας θα ήταν πολύ καλύτερος» έλεγε η Ζουζού Νικολούδη. Ποιες είναι οι σκέψεις σου πάνω σε αυτό; Πιστεύεις ότι αυτό ισχύει γενικά για τις τέχνες; Αν όλοι οι άνθρωποι είχαν μια καλλιτεχνική ενασχόληση με την οποία θα εκφράζονταν, θα μπορούσε να είναι καλύτερος ο κόσμος μας;
- Η Ζουζού Νικολούδη ξεκίνησε την προσωπική καλλιτεχνική της πορεία σε σχετικά μεγάλη (για χορεύτρια) ηλικία, κι ενώ ήταν ήδη μητέρα τριών παιδιών. Πώς το αξιολογείς αυτό; Σε παραξενεύει, σου δίνει δύναμη κι έμπνευση το παράδειγμά της; Μήπως τελικά η ανάγκη για γνώση, μάθηση, προσωπική εξέλιξη και ανάγκη εκπλήρωσης των στόχων και των ονείρων μας δεν έχουν ηλικία;
- Κατίνα – Βάσω – Ζουζού: ποια κοινά στοιχεία μπορείς να βρεις στις ιστορίες αυτές των γυναικών, ειδικά όσον αφορά το περιβάλλον στο οποίο μεγάλωναν; Ποια πιστεύεις ότι μπορεί να ήταν η εξέλιξή τους αν προέρχονταν από φτωχές οικογένειες (όπως για παράδειγμα ο Κώστας Μπαλάφας); Θα μπορούσαν να έχουν την ίδια καριέρα και πορεία; Ποιοι συσχετισμοί μπορεί να υπήρχαν ανάμεσα στο φύλο και το κοινωνικό-οικονομικό περιβάλλον παλιότερων εποχών;

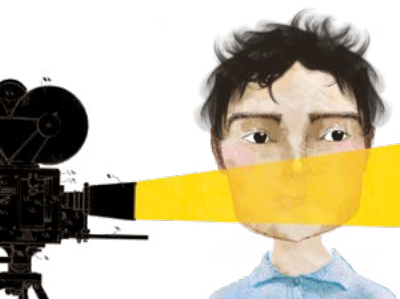
Το δικό του βλέμμα - ο Κώστας

- Πόσο πολύ πιστεύεις ότι επηρέασε η φύση αλλά και η ζωή των κατοίκων του φτωχού χωριού του τη μετέπειτα καλλιτεχνική πορεία του Κώστα; Μπορείς να ψάξεις να βρεις φωτογραφίες του Κώστα Μπαλάφα (πολλά σε εκδόσεις του Μουσείου Μπενάκη) που φαίνεται η επιρροή του περιβάλλοντος στο οποίο μεγάλωσε.
- Πόσο δύσκολο, πιστεύεις, ότι ήταν ν' αντεπεξέλθει στη ζωή του στην Αθήνα; Μπορείς να φανταστείς τον εαυτό σου στη θέση του; Πιστεύεις ότι υπάρχουν και σήμερα παιδιά που ζουν σε παρόμοιες, δύσκολες συνθήκες και τα οποία αναγκάζονται να εργάζονται από πολύ μικρή ηλικία; Πώς τα αντιμετωπίζουμε; Μήπως κάποιοι άθελά μας τα περιθωριοποιούμε;
- Τι πιστεύεις ότι χάνει και τι μπορεί να κερδίσει ένα παιδί που μεγαλώνει σε παρόμοιες συνθήκες;
- Ο Κώστας Μπαλάφας είχε πει ότι η φωτογραφία είναι «δύσκολη τέχνη επειδή είναι εύκολη». Πώς το αντιλαμβάνεσαι αυτό;

οι ΜΕΓΑΛΟΙ...
μικροί

οι
καλλιτέχνες

Σκιά στον τοίχο – ο Θόδωρος

- Η σκιά που είδε στον κινηματογράφο τρόμαξε πολύ τον Θόδωρο (σύμφωνα και με μετέπειτα δική του μαρτυρία). Ταυτόχρονα όμως τον γοήτευσε. Πιστεύεις ότι υπάρχουν φορές που ο φόβος συνδέεται με τη γοητεία;
- Υπάρχουν πράγματα που σε έχουν φοβίσει ή σου φαίνονται παράξενα αλλά όταν τα γνώρισες καλύτερα άλλαξες γνώμη γι' αυτά;
- Πιστεύεις ότι ο φόβος μπορεί να μας κινητοποιήσει για να κάνουμε πράγματα που αλλιώς δεν θα τα κάναμε; Ή μήπως απλώς ο φόβος μας παραλύει; Υπάρχουν, πιστεύεις, πολλών ειδών φόβοι ή μήπως τελικά σχετίζεται με τη στάση μας απέναντι στον φόβο και τα προσωπικά μας ερεθίσματα κι εφόδια; Τι πιστεύεις ότι μπορεί να μας προσφέρει δύναμη ν' αντιμετωπίσουμε τους φόβους μας;

Ο Κινηματογράφος αφηγείται με κινούμενες εικόνες ή αλλιώς πλάνα και η αφήγηση της ιστορίας προκύπτει από την εναλλαγή, σύνδεση των πλάνων. Έτσι λοιπόν, στον κινηματογράφο μπορούμε να έχουμε ιστορίες με αρχή, μέση και τέλος χωρίς να χρησιμοποιείται καθόλου λόγος. Στην ιστορία του κινηματογράφου υπάρχουν εξαιρετικές ταινίες που δεν χρησιμοποιούν καθόλου τον λόγο – ειδικά τις θρυλικές ταινίες που σχετίζονται με τις απαρχές και την καθιέρωση του κινηματογράφου ως τέχνης, όπου ακόμη δεν υπήρχε η δυνατότητα εισαγωγής κι αναπαραγωγής ήχου στις ταινίες (η εποχή του λεγόμενου «βωβού κινηματογράφου»). Αναζητήσε και παρακολούθησε κάποιες από αυτές.

Ταξίδι στο φεγγάρι (A Trip to the Moon) (1902), σκηνοθεσία Ζορζ Μελιέ (Γάλλος κινηματογραφιστής και συγγραφέας φανταστικής λογοτεχνίας). Θεωρείται ένας από τους πρώτους σκηνοθέτες στην ιστορία του κινηματογράφου που συνέβαλε σημαντικά στη μετεξέλιξή του από τεχνική σε μια νέα μορφή τέχνης. Η συγκεκριμένη ταινία του ήταν από τις πρώτες ταινίες που ενθουσίασαν το κοινό της εποχής εξαιτίας των ειδικών εφέ που ήταν άγνωστα για εκείνη την εποχή.

Το χαμίνι (The Kid) (1921), σκηνοθεσία-σενάριο-παραγωγή Τσάρλι Τσάπλιν (Αγγλος ηθοποιός και σκηνοθέτης του βωβού κινηματογράφου, που απέκτησε διεθνή φήμη ενσαρκώνοντας τον **Σαρλό**, την πρώτη παγκόσμια αναγνωρίσιμη φιγούρα της κινηματογραφικής τέχνης).

Μοντέρνοι καιροί (Modern Times) (1936), σκηνοθεσία-σενάριο-παραγωγή Τσάρλι Τσάπλιν.

Ο Στρατηγός (The general) (1926) σκηνοθεσία Κλάιντ Μπρούκμαν – Μπάστερ Κίτον. (Ο Μπάστερ Κίτον ήταν Αμερικανός κωμικός ηθοποιός και σκηνοθέτης. Γνωστός κυρίως για τις «βωβές» του ταινίες, το «σήμα κατατεθέν» του ήταν η κωμωδία με κινήσεις του σώματος, διατηρώντας, όμως, μια στωική αγέλαστη έκφραση, κερδίζοντας έτσι το παρατσούκλι «Το Μεγάλο Πέτρινο Πρόσωπο».

Το Κόκκινο μπαλόνι (Le ballon rouge) (1956) σκηνοθεσία-σενάριο Albert Lamorisse

Ή και οι πιο πρόσφατες ταινίες *animation*:

Τα φανταστικά ιπτάμενα βιβλία του κου Μόρις Λέσμορ (2012), σενάριο Γουίλιαμ Τζόις, Σκηνοθεσία: Γουίλιαμ Τζόις, Μπράντον Όλντενμπουργκ.

Πατέρας και κόρη (Father And Daughter) (2000), σενάριο-σκηνοθεσία-animation Michaël Dudok De Wit.

Πολλά σενάρια ταινιών, διαχρονικά στην ιστορία του Κινηματογράφου, βασίζονται σε βιβλία, κι έτσι πολλά βιβλία έχουν μεταφερθεί στη μεγάλη οθόνη. Πολλοί είναι αυτοί που ισχυρίζονται πως υπάρχει μεγάλη σχέση ανάμεσα στη λογοτεχνία, που είναι η κατεξοχήν τέχνη που αφηγείται με λέξεις, και στον κινηματογράφο, παρόλο που είναι η τέχνη που αφηγείται με κινούμενες εικόνες. Πώς αντιλαμβάνεσαι κι εξηγείς αυτό το παράδοξο;

Ποιες νομίζεις ότι είναι οι διαφορές μεταξύ κινηματογράφου και τηλεόρασης;

οι ΜΕΓΑΛΟΙ...
μικροί

Ιστορίες εμπνευσμένες από
την προσωπικότητα και τα βιογραφικά
στοιχεία σημαντικών Ελλήνων
κι Ελληνίδων στην παιδική τους ηλικία.
Ιστορίες για εκείνους τους Μεγάλους
που ως μικροί αντιμετώπισαν κάποια
μικρή ή μεγαλύτερη δυσκολία
που πιθανότατα έπαιξε τον δικό της
ρόλο στη διαμόρφωση
της προσωπικότητάς τους ή και
στην πορεία της ζωής τους.

Κυκλοφορεί
από τις εκδόσεις
ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

**ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΕ Η ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ
ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΔΑΡΛΑΣΗ.**

